

Slik skal flere kreftsyke få den beste behandlingen:

Immunterapi virker på stadig flere krefttyper

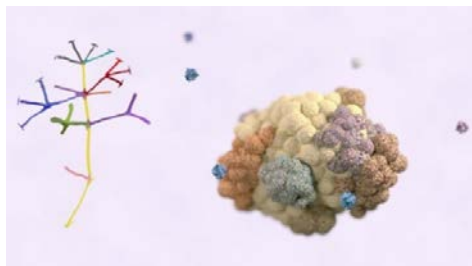

FOTO: Cancer Research UK

Norsk kreftlege mener man i fremtiden vil behandle nærmest alle kreftformer med immunterapi.

Kaja [Kirkerud](#), mandag 25. april 2016

Immunterapi beskrives som [fremtidens kreftbehandling](#). Den skånsomme behandlingen tar utgangspunkt i kroppens eget immunforsvar for å bekjempe kreft. I Norge er immunterapi, ved bruk av medisinene Nivolumab og Pembrolizumab [godkjent for bruk på pasienter med føflekkreft](#).

Over hele verden pågår det studier for å undersøke hvor stor effekt immunterapi kan ha, og ikke minst, hvilke krefttyper som kan ha stor effekt av behandlingen.

Hudkreft

Nye studier i USA viser nå at listen over krefttyper som responderer positivt på immunterapi øker. Denne uken la forskere frem nye resultater på en omfattende [kreftkonferanse i USA](#). Der ble det kjent at pasienter med den sjeldne, og svært alvorlige hudkrefttypen Merkel Cell Carcinoma (MCC), har svært god effekt av immunterapibehandling med medisinen pembrolizumab, skriver [Washington Post](#).

Leder av studien, Paul Nghiem, ved [Fred Hutchinson Cancer Research Center](#) i Seattle, sier det for første gang også er bevist at immunterapi fungerer på kreft som har utspring i virus.

Mer enn 20 prosent av alle typer kreft er forårsaket virus.

– Derfor har disse resultatene betydning langt utover denne krefttypen, sier Nghiem.

Studien er publisert i [The New England Journal of Medicine](#).

– Dette er en kreftform som har reagert veldig positivt på immunterapi, hvor det normalt har blitt brukt stråling. Det kan se ut som det virker veldig bra på mange av pasientene. I tillegg er det også vist at immunterapi fungerer godt på øre-, nese-, og halskreft. Det er en helt ny verden i kreftbehandlingen, og det er en entusiastisk holdning i miljøet, sier Steinar Aamdal, professor ved avdeling for kreftbehandling ved Oslo universitetssykehus til TV 2.

Steinar Aamdal, professor og kreftlege ved Oslo universitetssykehus.

Positive resultater

Aamdal kom onsdag tilbake fra USA. Den norske kreftlegen har vært på konferansen, hvor det er presentert flere resultater etter behandling med immunterapi.

I tillegg til MCC, viser altså en fersk studie at pasienter med kreft i øre-, nese-, og hals også har god effekt av [immunterapi](#). Her er det snakk om bruk av medikamentet Nivolumab.

– Resultatene er utrolige. Denne studien viser at immunterapi fungerer på denne pasientgruppen. Vi håper det er bare er toppen av isfjellet – i form av effekten dette har på disse pasientene, sier Maura L. Gillison, professor ved Ohio State University Comprehensive Center.

I Norge var føflekkreft den første krefttypen som ble behandlet med immunterapi. Det skjedde allerede i 2012.

Amerikanske forskere har nå [publisert de første resultatene fra en femårsstudie](#), hvor pasienter med føflekkreft fikk Nivolumab.

34 prosent av pasientene lever fortsatt, fem år etter behandlingen. For pasienter som mottok andre behandlinger var overlevelsesraten på 16,6 prosent.

Skreddersydd

Forskning på immunterapi har økt eksplosivt i omfang de siste årene.

– Dette er fantastisk spennende. Vi har nå kommet dit at første generasjon immunterapi er tatt i bruk, og vi er nå inne i andre generasjons behandling, som vil bli enda bedre.

– Det som er nytt er at immunterapien er i ferd med å bli mer persontilpasset enn tidligere, som kan føre til at behandlingen har enda bedre effekt enn før, sier Aamdal.

For immunterapi fungerer i dag ikke på alle pasienter.

Han sier det hittil har vært liten forskjell på behandlingen pasientene mottar, men at man fremover vil skreddersy immunterapibehandlingen for hvert enkelt pasient.

– Det er de små genforandringene og mutasjonene i kreftsvulstene som er utgangspunktet for immunbehandlingen som skal gis, sier Aamdal.

For at kreftpasienter skal få best mulig resultat av [behandlingen må kreftbehandlingen tilpasses svulsten](#). Det er svært krevende teknologisk. For å finne optimalt medikament, eller en optimal kombinasjon, må man vite hvilke antigener i svulsten T-celler reagerer på, og tilpasse behandling deretter.

Kostbart

Aamdal mener immunterapi vil være en del av alle kreftpasienters behandling i fremtiden.

– Før sa man at ikke alle krefttyper vil reagerer på immunterapi, men det er utdatert. Jeg mener de fleste kreftformer vil behandles med immunterapi, også i kombinasjon med cellegift og stråling, sier Aamdal.

I Norge er medisinene Nivolumab og Pembrolizumab godkjent for bruk på pasienter med føflekkreft.

[Lungekreftpasienter i Norge får ikke behandlingen, som begrunnes med svært høye kostnader.](#) Aamdal sier det fortsatt er kostanden ved immunterapi som er et problem.

– Kostnadene er betydelige. I Norge venter vi nå på godkjenninger av medikamenter for både lunge- og nyrekreft. EMA har nettopp godkjent at to immunterapier kan gis samtidig ved føflekkreft. Slik kombinert behandling virker enda bedre, men blir nok også svært kostbar, sier Aamdal.

Immunterapi i Norge:

2012: Immunterapi ble for første gang kjent i Norge da [21 år gamle Matias Brenna Wilberg kjempet for at alle pasienter med føflekkreft skulle få tilgang på medisinen Ipilimumab.](#)

2013: 18. oktober 2013 døde Brenna Wilberg av kreften. Helsedirektoratet bestemte seg for å [ikke godkjenne medisinen til bruk i Norge](#), fordi den var for dyr. Men daværende helseminister [Jonas Gahr Støre \(Ap\)](#) bestemte seg for å [overprøve direktoratet ved å gi 110 millioner](#) til et forskningsprosjekt for medisinen. 100 føflekkreftpasienter fikk medisinen gjennom studien og norske kreftleger jublet.

2014: Over ett år senere, 29. september, ble den [siste av de 100 pasientene behandlet](#). Trengende pasienter, pårørende og leger ba dermed etter å få innført behandlingen for alle. Som en nødløsning [bestemte Beslutningsforum seg for å fortsette å gi medisinen](#) til føflekkreftpasienter inntil de fikk tatt en endelig avgjørelse.

2015: Mens den norske byråkratiske prosessen pågikk, ble det forsket på bruken av immunterapi over hele verden – og det blir det ennå. Det største gjennombruddet kom i mai 2015. [Ved å kombinere to typer immunterapimedisin, Ipilimumab og Nivolumab, oppdaget forskere en revolusjonerende effekt.](#) For én av ti føflekkreftpasienter forsvant kreftsvulstene fullstendig og kombinasjonen blir derfor kalt «superbehandlingen». [Norske Jan Erik \(54\) ble frisk etter behandlingen.](#) Metoden har vist seg å fungere på flere kreftformer, blant annet lungekreft. 19. oktober sa [Beslutningsforum for andre gang nei til midlertidig bruk av Nivolumab](#) i påvente av en endelig beslutning. Onsdag 25. november sa [Beslutningsforum ja til å gi pasienter med føflekkreftpasienter de nye medisinene.](#) Både Nivolumab og Pembrolizumab ble godkjent for pasientgruppen.

2016: 8. februar sier [Beslutningsforum nei til at norske lungekreftpasienter skal få Nivolumab.](#) Helsepolitisk talsperson i Arbeiderpartiet (Ap), Torgeir Micaelsen [krever at helseminister Bent Høie \(H\) tar grep for å presse prisene](#) på immunterapimedisinene.